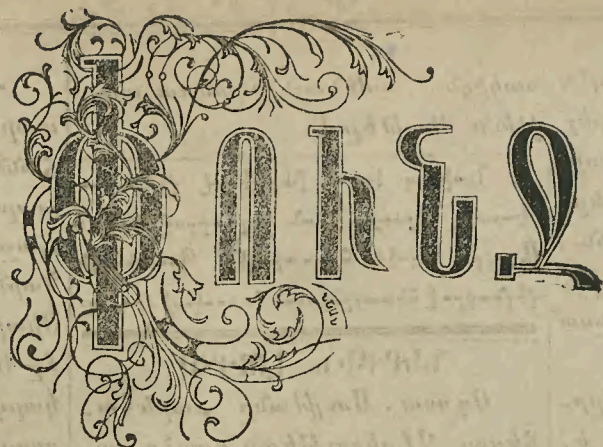

Հատը 40 փառայ է, եւ կգտնուի մասնաւորապէս Պանին-գարու ջրավանաւ եւ գրավանաւ Պօղոս արդալի խանութր :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է զիր
ուղղելի ան Տնօրեն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ.
Պօլիս Պալլոց-Բագրո Նաճիյէ խան վերի յարկ
Թիւ. 46 :

Directeur du journal Armenien Pountch
—16 Nafié-Han . Balouk-Pazar 16—
Constantinople

1884 09-AUSOU 25

ցարգ ընդունւմ փորձեր ըրած եւմք . կարելի է՝ անգամ մ'ալ այսպիսի փորձ մ'ընել : Դառլո՛ Նրճնոսկան ժողովէն ընտրեալ յանձնաժողովից, մեծ փափաք կը յայտնեմ . որ եկեղեցականաց նիւթական վիճակին բարուըման համար արդար ու գործադրելի միջոցներ տեղեկագրէ . վասն զի ցաւայի է . յայտարարել, թէ եկեղեցականաց բազումք կը զեղծանին իրենց նիւթական պիտոյքն հօգալու միջոցներէ՝ զուրկ զանոնքով, և սակաւ լազոյքն են ու չքաւորութեան լուծը տանելու առաքինութիւնը կունենան : Եկեղեցականաց զեղծմունք չարագոյն են և վնասակար յոյժ . մանաւանդ քահանայից ու մանց համար վերջին օրերս կը լըսուին աշխլիսի վարմունք, որոց նըմանք օտար կըրեականաց համար երբ պատմուէին , մեք Հայքս իրենւ առասպելաց առասպել կը համարէինք զայնս : Վերջապէս ըստում և անվհատ ու անձանձիր աշխատութիւն պէտք է՝ մեր ազգային ներքին վիճակն նիւթապէս ու բարոյապէս բարուընելու համար :

Իսաակ Ժողովուրդ անցեալներն
յանձնաժողով մը կազմելով՝ պաշ-
տօն տուաւ նմա՝ ընենել և տեղե-
կադրել թէ վանքերը դարձեալ
ըստ առաջնոյն առաջնորդութեան
հետ միացնել օգտակար է, և թէ
ինչ կարգադրութիւններ ընել
պէտք է միացման համար: Արդ-
կը լսեմք թէ այդ յանձնաժողովն
իւր պաշտօնը լրացնելով տեղե-
կազմէր մոտուցած է, և վանքերն
առաջնորդութեանց հետ միացը-
նել օգտակար կը համարէ թէ՛ Ժու-
ղովորեան, թէ՛ վանօրէից և թէ՛
առաջնորդաց համար:

— Ամասիոյ դաւառական ընդհանուր ժողովը խնդրեր է Պատրիարքարանէն, որ Ամասիոյ առաջնորդական վիճակը եւդոկիոյ առաջնորդական վիճակին հետ միանայ, և այս երկու վիճակաց առաջնորդութեան պաշտօնն յանձնուի Աղանեան Գերբ Տ. Ներսէս Ծ. վարդապետի, որ եւդոկիոյ առաջնորդ է այժմ:

— Կրօնական ժողովն՝ որ երկուշաբթի առօր նստին մէջ հանրական խնդրով զբաղեցաւ, յանձնաժողով մը ընտրեց եւ նոյն օրն երկշաբթականաց նիւթական վիճակին բարւոյքման պէտք եղած միջոցներն որոշելու և տեղեկագրելու պաշտօնով:

— Կրճական ժողովին որոշեք !
վերստին բանալ՝ երբեմն հաստա
տեալ և սակաւ ժամանակէ յետո
խափանեալ կղերական Ընծայա
րանն , ուր յատկապէս ուսումն պի
տի առնուին կղերականութեան փա
վաքողներն , և ուսման ցանկա
ցող կղերականք : Այս ընծայարա
նին համար ուսմանց ծրագիր մ'ա

պատրաստեր է Կրօնական ժողովը։
— Կրօնական ժողովին երկու-
շարթի լուսր նախն մէջ Տրապի-
զանի վիճակին առաջնորդութեան
համար ընտրելէաց եռանուն ցանկ
վը պատրաստեր է։ Ընտրելիք են
Գեոր. Տ. Մատթէոս եպիսկոպոս
Իղժիրեան, Արթ. Տ. Տաճատ Մ.
վարդապետ Ոսկանեան և Արթ. Տ.
Փարնառեօն Մ. վարդապետ Շիշէ-
ճեան, որ այժմ առաջնորդակա-
նեղապաշ է ի Տրապիզոն։

— Կրօնական ժողովն առաջնորդական ընտրելիքաց ընդհանուր ցանկ մը պատրաստեր է, ընտրելիներն առաջին և երկրորդ կարգերու ըստ մանկոյ :

— Անցեալ շաբթու ծանուցած էինք՝ Խաթրնէի առաջնորդ Գե. Տ. Արիստակէս Ս. Եպիսկոպոսի հր. ըստարին՝ ամսաթիշակին անբաւականութեան պատճառաւ։ Արդ. յիշեալ քաղաքէն տրուած տեղեկութեանց նայելով, տեղւոյն զաւառական ընդհանուր ժողովն ընդունեք է նորա հրատարականը

— Էնկիւրիի ազգայնոց երևե-
լիներէն Տօնէլեան Յակօբ Էֆէնտի
անցեալ չարած օր իւր մէկ կա-
րեօր դատին համար առեւարականաց
դատարանը դացած՝ տառն, Այա-
Սօֆիայի հրապարակին վրայ յանձն
կարծ ինկաւ կըքցը մահկանացուն
Յետ սովորական քննութեանց
մարմինն անտի Դալաթիոյ Ս. Լու-
սաւորիչ եկեղեցին փոխադրեցաւ
և կըբարկէ յօղորդաւորութեան
հանգէսը կատարուելով ի ներքա-
յութեան բաղմաթիւ Նշմանալ
ազգայնոց և ազգային ու օտար
ազգի վաճառականաց, ամբողջութե-
ցաւ Գէորգի դիւղի ազգային դե-
րեղմանատան մէջ։ Տօնէլեան Յա-
կօբ Էֆէնտի 43 տարեկան էր

բաղմամանօթ է մայրաքաղաքի վաճառականաց ու սեղանադրաց յիշկիւրի և ի Պօլս ազգային հանրական բազում ձեռնարկութեան ու դործոց կօթանդակէր առատաձեռնութեամբ, երբ բազմաբոլորին հաշտ էր իւր հետ :

— Զնըւոյն գրեր են առ Ա
րևելք, թէ ժողովուրդը գոհ
տեղւոյն վանահայր Մինաս վա-
րդապետէն, և կը դանդատի թե
վանքին մէջ վաւուած՝ փոյթ չտա-
նիր իրեն ներկայացեալ խնդրո-
կարդադրութեան համար, թէ
ամեն օր սենեակ կը փոխէ, որպէ-
զի զինքը տանեւ ուղողը չկրնա
դառնէ: Արդեօք այն Մինաս վա-
րդապետէն, որ վանքին կալուա-
ծական իրաւոյն պահպանութեա-
համար ամենայն անձնութեա-
թեամբ աշխատեցաւ:

— Աղբային ժողովէն երուսաղիմայ պարտուց խնդրոյն համապարգեւալ Յաննաթողովն չորեք չարթի Խառն ժողովոյ հետ միասնաւոյ՝ խորհրդակցեցան պարտուց բարձման եղանակին վրայ, սա

կայն չլրանալով վերջնական եղբայր
կացութեան մը յանգիլ, սրբոյն
ցառ սր յիշեալ յանձնաժողովն
խորհրդակցութիւն նստի՝ անցեալ
ներն այս խնդրոյն համար խառն
ժողովէն կարգեալ յանձնաժողով
վըջ հետ, և համաձայնութիւն դո-
յազններով տեղեկագրէ խառն ժո-
ղովին ։

— Երգնկայի առաջնորդ Գեր
Տ. Հմայեակ Ս. Էպիսկոպոսի հի
ւանդութեան վրայ տեղւոյն պաշ
տօնական բժշկաց կողմանէ երկու
շարաթ յառաջ Պատրիարքարան
հասած ընդարձակ հեռագիրն , և
Նորին գերազատութեան հրա
ժարագրերն տեսնելով չպէքաբ
թի խառն ժողովն , պատշաճ չդա
տեց ընդունիլ հրաժարականն ,
որոշեց արտօնութիւն տալ որ ու
ղարկուած էր համար ուզա
տուն երթալ , առաջնորդակա
ն իրխանորդ մը կարողելով :

— Խառն ժողովը չորեքշաբթի
Քաղաքական ժողովից ատենապետ
Վոսմ. Սիմոնյանի պաշտոնական
— որ Կարնոյ առաջնորդ Օրմանեան
Գեորգի Զ. Մալաքիան Մ. վարդապետ
պետի ի Կարնոյ վերադարձին հա
մար Բ. Դրոնեան հրաման եղած, ի
Ն. Գեորգիապետութեան համա
առ Վոսմ. Կուսակալին Կարնոյ ուղ
ղեալ եպարքոսական յանձնարա
րական հրամանագիրի մէջ Պատրի
արքարանին գրկուած է, — որոշե
հրապարակել զԳեորգի Զ. Օրմանեան
յանձնակ հրամանագիրէն և աւանդե
ղել պէտք եղած հրահանգներին

— Խառն ժողովն ի նկատ առ
նըլով Ռոտտոսթոյի սուսփնորդ Գե-
Տ. Ներսէս Ս. եպիսկոպոսի հրա-
ժարագրերն, և Նորին Իերապատ-
ուութեան հրաժարման առթիւ
Պատրիարքարան զրկուած պաշտո-
նական թուղթերն, որոշեց չըն-
դունիլ նորա հրաժարականն և հը-
րաւիրել ի շարունակութիւն պա-
տճնալարութեան :

— Բարեշնչի գաւառական Վարչութիւնը քանի մը չաբաթ յառաւորաւորակած էր ազգ. Կեդր. Վարչութիւնէն՝ Բարեշնչի առաջնորդական տեղապահ կարգել Մովսէսեան Արթ. Տ. Մեսրոպ Վարչականին՝ որ ժամանակէ մը հետեւ հովաւական առժամանակեայ պաշտօնով անդ կը գտնուէի, և յաջորդած է սիրաշահիլ ժողովուրդէն ու օգտուարը հանդիսանալու։ Խառն ժողովին ընդհանրելով յիշեալ առաջարկութիւնն՝ հրամայեց գործող գրել, կատարելով պետք եղաւ պաշտօնական գործողութիւններն

— Կինճ գաւառի առաջնորդական փոխանորդ Սրբ. Տ. Վարդան վարդապետ Յակոբեան հրաժարած էր, Խաւն ժողովն որոշեւ չընդունիլ նորա հրաժարականն և պաշտօնը շարունակելու համար յորդորանալ գիր գրել առ նա :

— Խառն ժողովն, հորեքչար

թիւ, ըստ առաջարկութեան Կրօնական ժողովոյ, ազգային լրագրաց ի հրատարակութիւն հաղորդելի լրաց և տեղեկութեանց խընդիր մ'ալ յուղեալ՝ որոշեց ի հրատարակութիւն լրագրաց հաղորդել ա'յն որոշումները միայն, որոց հրատարակութեան պատճառաւ գործադրութեան արգելք չպատահիր, և յետագեւ ա'յն որոշմանց հրատարակութիւնն, որոց գործադրութեան յառաջ հրատարակութեան արուիւրը կրնայ արգելք պատճառել: Միանգամայն որոշեց ի հրատարակութիւն չհաղորդել Պատրիարքարան ուղղեալ ա'յն հրահագրերն ու պաշտոնագրերն, որ դեռ ներկայացած չեն իրենց պատկանեալ ժողովոց ու խորհրդոց:

— Խառն ժողովն, չորեքշաբաթի, Դատաստանական խորհրդդ երեք հրաժարեալ անդամց տեղընտրեց Փանոսեան Դէորդ, Ունճեան Միքայէլ և Զօպանեան Յակոբ Էֆէնտիներն, և պատրիարքական Դեր. Կիւսնտրդ Հայրն անմիջապէս հրաւիրադիր ուղղեց յիշեալ Էֆէնտիներուն :

— Գաղաքական ու Կրօնական
Ժողովներն առաջիկայ չորեքշաբթի
դարձնալ խառն նիստ պիտի ընեն,
օրակարգը բաղում կարելու խնդ-
րովք ստուգարացած լինելուն հա-
մար :

— Ի՞նչալը կղղւոյ եկեղեցւոյ
 Հինաւուրց պարտուց վճարման
 համար անցեալները կարգեալ
 Յանձնաժողովոյ անդամք հրաժա-
 րած , և ամենայն թախանձանք
 անլուելի մնացած լինելով՝ Պատրի-
 աքրքական Գեոր. փոխանորդ. Հօր
 յանձնուեցաւ՝ եկեղեցական հայ-
 րերէք մասնակութմբ մի կողմէն յի-
 շեալ պարտուց վճարման ի նպաստ
 հանգանակութեան համար :

— Տնտեսական խորհրդոյ չո-
րեքչարթի աւուր նստէն ի հրա-
տարակուծիւն հաղորդուած են
հետեւեալք :

«Բերայի Թաղ. խորհուրդն առաջարկած ըլլալով Նարեկեան վարժարանն ընդարձակել, Թաղ. խորհրդոյ սոյն առաջարկը քննութեան ենթարկեց :

Բաաըը դիւղի Թաղ. խորհուր-
դը հրկիզեալ կալուածոց՝ վերա-
շինութեան առթիւ կատարուած
փոխառութեան հատուցման պայ-
մանագիրն ներկայած ըլլալով շի-
նութեան հաշուին հանդերձ, պայ-
մանագրոյն մէջ ինչ ինչ բարեփո-
խելի կէտեր նկատուելով, վերա-
դարձուց առ Բաաը. Ժողովն, որ-
պէս զի նոյն կէտերն ուղղել տայ:

« Բերայի նորաշէն թատրոնին կալուածական և ճարտարապետական քննութեան տեղեկագրէն գոհութեամբ վերահասու լինելով տարուած ջանից և խնայողութեանց, որոպէս քննութեան արդ.

դիւնքն հաղորդել Գաղաքական ժողովոյ :

« Իճատիւյէ մատարան շինուած խնդրոյն առթիւ Տնտեսական խորհրդոյ անդամներէն Նէմէ-նիճեան էֆէնտի դանդաղացաւ որ Գաղաքէ հետեւի Արաւհամ էֆէնտի սոյն խնդրոյն նկատմամբ իրեն յանձնարարեալ պաշտօնը դեռ չէ կատարած » :

— Կըսուէր և հրատարակեցաւ իսկ , թէ Կընական ու Գաղաքական ժողովոյ անդամոց ոմանք Խառն ժողովոյ վերջին նստին մէջ պիտի առաջարկեն՝ պատրիարքական տեղապահ ընտրութեան խնդիր մատուցանել Աղգային ժողովոյ վերջին նստին : Սակայն ստուգեցինք որ առ այժմ պատշաճ չէ դատուել պղպլիս առաջարկութիւն մը , յերևան հանել Խառն ժողովոյ յիշեալ նստին մէջ :

— Ուսումնական խորհուրդը , վերջին նստին մէջ , յետ կարգ մը ընթացիկ խնդրոց կարգադրութեան , դրադեցաւ Կեդրոնական Ուսումնարանի հաստատութեան համար պատրաստեալ օրինաց ծրագրեր մը քննութեամբ , որ խորհրդակցութեան նիւթ պիտի լինի Գաղաքական ժողովոյ և Ուսումնական խորհրդոյ առաջիկայ համախորհուրդ նստին մէջ : Եւ այս ծրագրին ապա պիտի ներկայացուի Աղգային ժողովոյ , որպէս զի յետ վաւերացման դորժադրուի :

— Իսկուծը հետաքրքիր են իմանալ թէ ինչ է պատճառն , որ երուսաղիմայ պարտագ խնդրոյն համար Աղգային ժողովէն կարգեալ յանձնաժողովը ցարդ չիւրնար համաձայնել աղգային վարչութեան Խառն ժողովոյ հետ : Կը լսեմք , թէ պատճառն յանձնաժողովոյ անդամոց ոմանք են , որ տակաւին կը պնդեն՝ յիշեալ պարտուց համար դաւառաբնակ աղգայիններէն հաւաքելի նպատակ եկեղեցական նուիրակաց միջոցաւ առնուլ ըստ հինաւուրց սովորութեան : և զայս պնդող յանձնաժողովականք Խառն ժողովոյ վերջին նստին մէջ բաւական ծանր աղմուկ յարուցեր են :

— Կը լսեմք , թէ ինչպէս Կարնայ Ուսումնարդ Գեր. Օրմանեանի վերադարձին համար այս շաբթու

հրաման ելաւ Բ. Գրնէն , նոյնպէս մայրաքաղաքի գանաւղ ուրիշ քանի մը առաջնորդաց վերադարձի հրաման պիտի շնորհէ մօտերս կայսերական կառավարութիւնն , և Կիլիկիոյ կաթողիկոսական խնդիրն ալ պիտի կարգադրէ ըստ խնդրանաց Պատրիարքարանի :

— Դատաստանական խորհրդոյ շաբթական նստի օրն էր երէկ . սակայն անդամոց մեծադոյն մասին բացակայ գտնուելուն պատճառաւ , ներկայ եղողներն ստիպուեցան՝ քանի մը ընթացիկ խնդրոց կարգադրութեամբ անցնել : Նորընտիր երեք անդամք , առ որս հրաւիրագիր ուղղած էր Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ հայրը , դեռ մինչև երէկ պատասխանած չէին :

— Մարթիոյ առաջնորդական փոխանորդ Տ. Մարգարիտ վարդապետ Տէրունեան , որ քանիցս հրաժարագիր դրած է առ կեդրոնական վարչութիւնն , և ընդունուած չէ հրաժարականն , այս անգամ դարձեալ հրաժարած է՝ հեռագիր ուղղելով ի Պատրիարքարան , և Պօլս ուղեւորելու հըրաման խնդրելով :

Եկեղեցական Հարց բաղումը այսպէս հակառակ իրենց կողման կը հրաժարին առաջնորդական ու հովուական պաշտօնավարութենէ , և կը սերեն հաստատուիլ մայրաքաղաքի մէջ :

— Ս. Պատրիարք Հօր հիւանդութիւնն , որ շաբթուս առաջին օրերն ծանրացած էր , վերջին օրերն թեթեւացաւ սկսաւ , և հետեւաբար կարող եղաւ ընդունիլ բաղնիքի ալիքներն , ինչպէս նաև Յունաց պատրիարքական Գեր. Փոխանորդն և Գալուստեան Գեր. Փոխանորդն , որ ի դիմաց պատրիարքական տեղապահին դաւաճած էին : Մայրաքաղաքի և արուարձանաց եկեղեցեաց մէջ , նախընթաց գիշեր սկսան Հսկում ընել վան ըփչութեան նորին Սըրբաղնութեան :

— Արեւելքը քաղաքի արտօնատէր Տամատեան Մեծ. Ստեփան էֆէնտի՝ ընդ նաղելափայլ Օր. Սըրբահի Պապայեան ամուսնութեան հանգէսը պիտի կատարուի վաղը , Օգոստ. 26 : Կը շնորհաւորեմք մեր մեծապատիւ պաշտօն

նակիցն , ամենայն բարեբախտութիւն մաղթելով :

Նախորդ երէկ Բերբերով վերջացաւ Պատն Արայոն-Բեան վերադարձը : Այսօր Կիլիկիոյ հրապարակել Պոնտֆոն վերադարձ հետադարձութիւնն և առաջիկայ շաբթու

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ
Օգոստ. Սուրբանը բարեհաճեցաւ Վէրիբութեան բարձր ատափնոր շնորհել իւր անձնական դանձուէն նախարար վեմամուլայ Յակոբ փաշայի Գաղաքեան : Այսպէս ահա Նորին կայսերական վեհափառութիւնն անդադար կը պատկէ տաղանդն՝ արժանիքն ու անձնուէր ծառայութիւնը : Տակաւին անցեալ շաբաթ էր որ մեր Օգոստայան Վեհապետին այս չնայարհճիկ բարեմասնութիւնը կը փառաբանէինք , և իւր կայսերական գանձուէն նախարարին իմաստուն և բարեւոյ վարչութեան վերայ ծանօթութիւններ կը հրատարակէինք :

— Գաղղիոյ կառավարութեան կողմանէ պատուանշան տրուեցաւ կայսերական Սուրբանի վարժարանի վերատեսուչ Իսմայիլ պէյի :

— Նախընթաց երեկոյ Թագապի կողմն աղիկ մը հանրակառաց ներքև նետուելով ինքզինքն սպաննել փորձեր է , սակայն հասեր ազատեր և ոստիկանութեան յանձնել են :

— Դատական նախարարութիւնը շրջաբերականաւ հրամաններ ու հրահանգներ տուաւ այս օրերու կուսակալութեանց , դատական դործոց բարեւոյ վարչութեան համար :

— Պետական խորհրդոյ քընտրութեան ենթարկեալ է օրինական ծրագրեր մը , որ դաւառաց մէջ հաստատուի երկրագործական սրնտուկներուն կը վերաբերի : Այս անտուկներուն հաստատութեան նպատակն է՝ երկրին մէջ զարգացնել երկրագործութիւնն , և օժանդակել երկրագործաց :

— Բ. Դուռը շրջաբերականաւ մը ծանուցանելով մեծ տէրութեանց թէ հնտական Հնդկաստանի կողմեր տակաւին կը տիրէ , նոցա ուղարկութիւնն հրաւիրել է քննելու համար թէ Սուէիլի ջրբանցքին մէջ ի գործ գրուած ըզգուշական միջոցները բաւական են :

կը տրուէր : Այդ տեսն ծերունին հաճեցաւ պատմել սա հետեւեալ սրտաճպիկ դէպքը :

Ի. Ես ի Պոնտֆոն ծնած եմ , ըսաւ ծերունին , հայրս , Ելպայի ավանց վերայ պապար մ'էր . կայսրութեան պատերազմաց տեսն ձիոց առուտութեամբ շահեցայ այն դրամն որ դեռ այսօր կայսրեցնէ զիս : 1789 թ. Նախորդին կընթացային եղայ , այդ խեղճ աղջկանն որ այժմ երջանկաց օթեւանն է Հայրս , Հունգարիոյ Քիսպէր գիւղին մէջ պանդուկապետ Ֆրիտման անուն անձի մը յանձնած էր այդ սանուհին , Բասան տարի կար , որ չէի տեսնել զիս , ուղեցի որովհետ նորա ապագայն , Վալիքումի նշանաւոր պատերազմէն քանի մ'օր ետք , դրամագլուխ ժողովելով ծրարին մէջ զիւր և գեղեցիկ ձիւն մը վրայ հեծեալ Վիեննայէն մեկնեցայ և երեք օրէն Ֆրիտմանի պանդուկն հասայ . այդ մարդն իւր 60 տարեկան կար . յաղթանալով էր և տարիներ իւր ոյժը չէին նուազեցուցած : Ընտանական ձայնն մասնակցեցայ : Նախորդ ներկայ էր . մանկամարդ աղջիկ մը , որ իւր աշխատասիրութեան հետ ունէր նաև ընտանեկան պիտոյից հոգածութիւնը . հարկը անգամ ուղեցի

— Պօլսոյ վերաքննութեան դատարանի անդամ կարգեցաւ Յովհաննէս էֆէնտի՝ որ յիշեալ դատարանի ընդհանուր գատակաղի պաշտօնը կը վարէր յառաջագոյն : Կարնայ Մէքիմպէր անուանեցաւ՝ Տիրապէրիլի նախորդ Մէքիմպէր Օսման պէյ , Եօղլատի Նայիպ կարգեցաւ Շիւքրի էֆէնտի : Զորքու առաւման Մէքիմպէր պատուանշան տրուեցաւ հանրային շինութեան պաշտօնատան երկրաշինութեան Մարկոսեան Արամ և Տատեան Սիմոն էֆէնտիներու :

— Ինչպէս կառավարական ուրիշ պաշտօնատուէր , նոյնպէս ուստիկանութեան պաշտօնատուէնն այս օրերս կըսիս հրատարակել Վազայոյ Զապիլիյէ անուն թերթը , որ ժամանակաւ կը հրատարակուէր և բազում ժամանակ է հետէ խափանեալ է :

— Իշիլի (Ատանայի նահանգ) համարակալ Մըսթի-Ղասէ Մուսթաֆա Նուրի պէյ՝ քանի մ'օր միայն հիւանդ պառկելէն յետոյ մեռեր է :

— Պուրթէշի օսմանեան դեսպանատունն ու Կալայի օսմանեան հիւպատոսարանը շքեղ կերպիւ զարդարուել են՝ Օգոստ. Սուրբանի դահակալութեան տարեդարձի օրն , և Բուսանիոյ նախարարք բարձրատիճան պաշտօնատարք , դեսպանք և այլք ի շնորհաւորութիւն ելել են : Գիշերն ալ լուսավառութիւն ըրեր են թէ՛ դեսպանատունն և թէ՛ հիւպատոսարանը :

— Շքոտրայէն լուր կուտան , թէ Զէթիլի օսմանեան դեսպան ձէվատ փաշա յիշեալ քաղաքը դադած է՝ Բ. Գլան և Դարատաղի իշխանութեան մէջ առկա մը նացեալ ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութեան համար :

— Ելեմայի պաշտօնատունն այս օրերս 60,000 լիւր փոխ կառնու օսմանեան Պանքայէն :

— Վանայ նահանգի պատժական վերաքննութեան դատարանի նախորդ նախագահ Բէռֆ պէյ իրարկէ օրը մայրաքաղաքս եկաւ : Թէրքէմանը-Հագիկաթ ծանօթութիւն կուտայ սորա համար , թէ ի Փարիզ կատարեալգործած է ուսումն , և թէ քաջահմուտ է գաղ-

ղիական՝ անդղիական ու ռուսական լեզուաց , և հայերէն ու յունարէն լեզուօք ալ կը խօսի համարձակ :

— Կըսուի , թէ թնդանօթաբանի վերատեսուչութիւնը նորանոր գործիքներ բերել տալով՝ գործարաններ կը բարեկարգէ , և այս բարեկարգութեան շնորհիւ մօտերս կարելի պիտի լինի՝ օրը 200 ի չափ Մարթիին հրացան շինել :

— Քանի մը տարի յառաջ Նորդաքի անուն անձ մը Աթէնք փախած էր մայրաքաղաքէն՝ Մուհարթ մանուն ոստիկան մը ըսպանելով : Այս փախստականը մօտերս Աթէնքի մէջ սպանուել է Հերակլէս անուն եղբնապործէ մը , որ ի Պօլս իրեն գործակից սպանման Գովմէր Իօլախիմ էֆէնտի , 15 տարի շղթայակալ բանտարկութեան դատաւարտեալ ու բանտարկեալ էր , բայց յաջգած էր փախչիլ Աթէնք : Այս վերջնայն համար այժմ Աթէնքի դատարանը տուել է 15 տարուան բանտարկութեան վճիռ :

— Պրուսայի գաւառական լրագիրը կը գրէ , թէ ճանապարհաց և անցից շինութեան ընդհանուր վերատեսուչ Մէլիմ Սըրրի փաշա Բէօթահիոյ , Գարահիսարի և շրջակայից ճանապարհները քննելէն յետոյ պաշտօնատեղին վերադարձաւ , և պիտի հրատարակէ իւր գործողութեանց տեղեկագիրն :

— Նիկոտէի (Գրնայի նահանգ) մէջ ամայս 8 ին գիշերը , բանտարկեալք բանտը եօթը տեղէն ծախելով , պահապանաց վրայ յարձակել , և բանտին դռները խորտակելով՝ սկսել են քարկծել ոստիկաններն և ի փախուստ ածապարել : Տեղական կառավարութեան պաշտօնեայք լսելով՝ փութացին հանդարտեցնել չարագործները , սակայն տեսնելով , որ առաւել կը կատարէր և միաբերան կոպտանայր ելաւ ևս երկը կառավարութեան պաշտօնատուէններն ու կոտորել պաշտօնեաները , հարկադրուել են փոխադարձաբար զէնք գործածել նոցա դէմ և զըսպել ու դարձեալ բանտարկել : Այս խռովութեան ժամանակ վերաբոր-

ՊՈՆԵՄԻՍԻՆ

Ս.

Երիտասարդութեան յիշատակներն անմոռանալի են : Սա՛ պատմութիւնը այնչափ յուզած է զիս , որ թէև քըսան տարի յառաջ պատահած է , այլ կարծես թէ դեռ երէկ լսած եմ :

« 1833 թ. հայրս՝ դատական արձակուրդի օրերս անդադր չանցնելու համար , ի Նորմանտիա իւր մէջ ազգականներ բարեկամին զրկած էր զիս : Ազգական ընդարձակ էր , և չուրջն երկար թեմաք մայրաքաղաքի , որ մութը կոխած ժամանակ տիւր և անուր տեսք մը կանաչեց : Ի վաղուց գիտնալով որ այդ աղաքակին չըլաւ կայքն Պոնտֆոնի մը և իսկնդ Նախորդ անուն աղջիկ մը կայ , այդ գիշեր վախճայ դուրս եկելու : Պոնտֆոնի 72 տարեկան ծերունի մ'էր : Զօֆմանի գրչին արժանի ցնորական պատմութիւններ կընէին այդ մարդուն վրայ : Շատ չէր խօսեր և անդ ընտելուէն հետէ իւր շրթանց վրայ ժպիտ մը չէր տեսնուած : Գիւղին մէջ ամեն ոք կը կարծէր թէ խղճին վրայ ծանրացած ուճը մ'ուրն գործած : Բայց յետոյ բաղդը այնպէս բերաւ որ իւր դաղանիքն իմացայ : Երիտան մը , աղաքակապետը զրացնելուն և ձաջ հրաւիրած էր , և

խօսակցութիւնն այդ ծերունայն վրայ դառնալով իմացայ որ նա Բրախայի չըլալայ դիւղերուն մէկէն եկած է անդր և այդ պատճառաւ Պոնտֆոնի կը կոչեն զինքը : Նորա անունն էր ԸՄ. Թանիդլա Զիքի : Հայք լրանալու վերայ էր . և ահա՛ ծառայ մ'եկաւ ծանայ թէ Պոնտֆոնի Պ. Քաղաքապետը տեսնել կուղէ : Տասն տարիէ հետեւ աղաքակապետն այդ պատուարեք պաշտօնը կը կատարէր . ծերունին ներս եկաւ . Աստորիա երթալու անցալով մը կուղէր : Կոչմանը հետեւ քըքիլ լինելով նորա ճանըրդութեան պատճառն իմանալով՝ բազում հարցումներ ըրին ծերունայն :

— Պարոնայք , այսօր տարի մ'եկաւ որ իսկնդ Նախորդ խեղճ աղջիկը մեռած է . նորա գերեզմանին վրայ մէկ քանի ծաղիկ դրի և կերթում նշանածին դերեղմանին վրայ ալ ծաղիկ դնել որ 25 տարի յառաջ Քիսպէրի մէջ ըսպանուած է : Աստուծմէ կը հայցեմ միայն որ այս ուխտադրացութիւնս կատարելէս յետոյ առնէ հողին :

Այս անակնկալ խօսքերն բաղմանկանաց հետաքրքրութիւնն առաւել ևս դարձուցին : Աղաքակապետը , բաղում աղաչանք ի սեղան նստեցուց ծերունին : Պատուին կերած էին և խահունէն

ճանչցնել ինքզինքս և գրիչ դնաւ , բայց այդ քաղցր վայրկեանն հետեւեալ առաւ ձգելի , որպէս զի ժամանակ ունենամ քննելու նորա բնոյթն :

— Կէս գիշեր եղաւ և դեռ Ժօթ չվերադարձաւ , ըսաւ կինը :

— Խրուսթներն ու Իսկանները կաւերն աստ անդ , չըլլայ թէ չաբիք մը հանի նմա , ըսաւ Նախորդ :

Աղջկան այս խօսքին վրայ , երեսը նայեցալ , բացակայ անձին յապաղման համար նորա տաքնապին պատճառն իմանալու համար : Պանդուկապետին կինը նշմարելով զայն՝ ըսաւ .

— Ո՛հ , պարոն , Նախորդի երկիւղը ինչ վրայ մի՞ զարմանաք . Ժօթ մեր անդրանիկ դաւակն և նորա նշանածն է : Վիեննայի մօտակալքը բնակող ԸՄ. Թանիդլա Զիքի կընթացին ողջ թէ մեռած լինելուն տեղեկութիւնն առած . նուս պէս պիտի պատկերը դանդաղ :

Այս պահուն , ալ ուղեցի ինքզինքը ճանչցնել . բայց լաւ դատեցի դեռ ծպտեալ մնալ , մինչև որ տեսնեմ սանուհույն վիճակեալ ամուսինը . պանդուկն հասած ատենս դիտմամբ առնուս ծածկած էի , հետեւաբար չէին կատարել իմ վրայ : Կերակուրի ատեն Ֆրիտման Բէթթօղ անուն 22 տարեկան երկրորդ դասկին դառնալով ըսաւ :

— Ինչպէս կը լինի որ եղբորդ մինչև այս ժամանակ դուրս մնալուն պատճառը չգիտես :

Երբ ձաչէն կանք , կէս գիշերի երկու ժամ մնացած էր , կարծես , ամեն նախատարեալ երջանկութեան զուարթութիւնը կը տիրէ այս ընտանեաց մէջ , և յոյժ գոհ եղայ , որ Նախորդ այսպիսի պարկեշտ ծնողաց մէջ մեծացած է : Կուղէի որ անոնց լուսնալուսապանութեամբ աղջկան երեսն համարուելով ըսեմ թէ իրեն օժիտ բերած եմ , բայց ինքզինքս բռնեցի , և խնդրեցի որ առաջնորդին զիս նմեկու սենեակս Գ :

Ֆրիտման սեղանին վրայ դրողաւ աշտանակներն մէկն առնելով՝ Բէթթօղի հետ պանդուկէն անջատ չէնք մը առաջին յարկին մէջ սենեակ մը առաջնորդեցին ինձ : Բէթթօղ՝ որ ծրարս չափած էր՝ աթոռի մը վրայ դրաւ , և Ֆրիտման յարգանքը դտալին հանելով բարի գիշեր մաղթեց : Զգաճուեցայ այդ մաղթանքէն :

Նոցա երթալէն ետք , սենեակին դուռը գոցեցի , լաւ քուն մը չնքնելու մօտը , վասն զի կարի յոյժ յոգնած էի : Զգեցաւ նախորդ անունի չորս կողմը դիտեցի . անգարդ , ընդարձակ սենեակ մ'էր մացառապատ սլաքաթիլ

ուերն է չարագործաց մէկն : Առաւ
ւտուն վերանորոգուեր են բան-
տին ծակառւած կողմերն :

— Իտարէի-Մասնաւոր Մու-
տանիա շողենաւով 233 նոր զօր
մայրաքաղաքս հասան :

— Բուսնադի և Վարնայի ա-
ւարտական թղթատարութիւնը
ջնջուեր են երկու շաբթի օրէն ըս-
կանաւ, Բ. Դրան և Պուլարիոյ
իշխանութեան մէջ մտերու հա-
տաւեալ թղթատարական պայմա-
նագրին համաձայն :

— Նախընթաց աւուր առաւ-
ւտեան դէմ Գիտի մէջ չորս ան-
գամ գետնաշարժ եղեր է, բայց
թերեւ :

— Կրտսի, թէ եւմէնի նա-
հանգ լին պաշտօնակալաց մէջ վո-
ւորութիւններ պիտի լինին մօտե-
րս, և թէ վիթիւ վաշա եւմէնի
զինուորական հրամանատար պիտի
անուանին :

— Օգոստոսի Սուլթանի գա-
հակաւորութեան տարեգարծի հան-
դէսն այս տարի աւելի չընդ ու
վառաւոր կերպիւ կատարուեցաւ,
Բողոր մայրաքաղաքս և արուոր-
մանը զարգարեալ և լուսավորեալ
էին կրտսի գիշեր : Պարոյ կող-
մը, Բ. Դուռն՝ Եւլիս-Իւլիսիւմի
գուռը, զինուորական, եւմտա-
կան, դատական, հեռագրական
և այլ պաշտօնատունք առհասա-
րակ պէնագրադեալ էին, ինչպէս
նաև բարձրատիման պաշտօնա-
տարաց և այլոց ապարանք : Ի
Բերա և ի չըմակայս, կառավարա-
կան ու մասնաւոր շէնքեր, և վոր-
ժարանք և ապարանք մեծամե-
ծաց գեղեցիկ տնտարան մը կրն-
ծայէին իրենց զարգարանք ու
լուսավորութեամբ, Իւսկիւտարի
և Վոսիւրի ասիական ու եւրոպա-
կան ավուանքն ու խորերը լուսոյ ու
զարգուց մէջ ողորդեալ գոգցեն կը
մըցէին, մէկըմէկ գերազանցելու
համար : Եւլիսիւմի կայսերական պա-
լատան, կայսերական դարաստա-
նին և չըմակայից, զօրանոցին ու
պահակաւորին զարգարանքն ու
լուսավորութիւնն անբացատրելի
է : Գրեթէ չարունակ սքանչելի և
հրաշարուեալ հրախաղութիւն և
դաւ : Օրթոգրիւ Ս. Պատրիարք
Հօր բնակարանն ևս խիտ շքեղ
կերպով լուսավորուած էր : Կայ-

սերական նաւերն ուրախ կերպի-
ւոյնուած էին իրեն լուսեղէն աշ-
տարակներ : Նախարարք և այլ
բարձրատիման պաշտօնատարք,
վարչական, զինուորական ու կրօ-
նական, — կայսերական պալատը
գտցին ի շնորհաւորութիւն և խոր-
նէի, Իզմիրի, Հայէպի, Սէլանիկի,
Եմամի և այլ գլխաւոր քաղա-
քաց մէջ ալ մեծաւ շքով կատա-
րուեր է Օգոստոսի Սուլթանի
գահակաւորութեան տարեգարծի
հանդէսն :

— Օգոստ. Սուլթանն, իւր
գահակաւորութեան տարեգարծի
առթիւ, ներուան շնորհեց 37 այր
և կին բանտարկելոյ :

— Օգոստ. Սուլթանն 30 օտմա-
նեան լիւր ընծայեց Արնաուտ գիւ-
ղի յունաց օրիորդական վարժա-
րանին, որ իրենց ձեռագործաց
ընտրագործները մատուցած էին
Ն. Վեհափառութեան :

— Կրտսի, թէ եւմէնի նախա-
րար Միւնիքի վաշա պէտք եղած
պատրաստութիւններն ըրեր է՝ այս
տարի անվճար ամաթիւնով չձգե-
լու համար, և թէ քանի մ'օրէն
պիտի վճարուի կառավարական
պաշտօնատանց գլխաններուն Յու-
լիս ամաթիւնովը :

— Պ. Նիքոլա Ջարիֆի 100
Օսմ. ոսկի նուրեր է Մեծ կղզիի
յունական վարժարանին :

— Պաղատան դրուած է, թէ
քաղաքին մէջ այս օրերս դար-
ձեալ սկսած է երկիւ երկիւց վրայ
չառագոռնութիւն մը՝ որ արեւուն
մարը մանկէն յետոյ երեան կե-
նէ և կը սկսէ մինչև ժամը 11/2-2,
Յայտնի է թէ անցեալները մայ-
րաքաղաքիս և չըմակայից մէջ ալ
այոպիտի օղերեւոյթ մը տեսնուե-
ցաւ, բաւական օրեր տեսց, և
գիտնոց հետազոտութեանց ա-
ւարկաց եղաւ :

— Տիարպէրի և Մշոյ կա-
ռավարութիւնք այս օրերս զբաղ-
եալ են կարեւոր խնդրով մը : Սիւ-
լէյմանիյէի կողմէրէն հաշակաւոր
Եւլիս մը ինքզինք Մեհաբի հրա-
տարակելով՝ հրաւեր կարգացեր
է ըսելու Եւլիսիւն, որ իրեն հետ
միանան իրենց մարդերովը :

— Բաղէշէն երկու վաշտ զօրք
և երկու լծնաօթ ճանբայ հան-
ուեր են դէպ ի Մօսկան, որոց

պաշտօնը պիտի լինի զսպել և հը-
րաւարակելընէր ապստամբ քուր-
դերն, և վերաջինել նոցա այրած
գորանոցն ու կառավարական պաշ-
տօնատունն, որ այժմ Հայ գիւղ-
մը փոխադրեալ է, և նեղ ու ան-
ձուկ լինելուն համար գոհ չեն ոչ
իրենք և ոչ սեղանիք :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Ջրոյց կայ, թէ Ձինաստանի
և Գաղղիոյ մէջ եթէ տակաւին եր-
կարած գի պատերազմն, անգղիա-
կան վաճառականութիւնը մեծա-
պէս պիտի փնտրի, և թէ՛ Միդ-
ղիոյ կառավարութիւնն այս պատ-
ճառաւ ծանուցադիր մը ուղղելով
առ կառավարութիւնն Գաղղիոյ,
քանի մը կարեւոր ազդարարու-
թիւններ պիտի ընէ :

— Գերմանիոյ մէջ Ձինաստանի
կառավարութեան համար չինուած
նաւերն՝ որ կը պատրաստուէին
ուղեւորել, արգիլուեր են Գերմա-
նիոյ կառավարութեան կողմանէ
առ հարկի չեղարկութեան :

— Կրտսի, թէ Գերմանիոյ և
Գաղղիոյ կառավարութեանց մէջ
դաշնակցութիւն մը հաստատուած
է վերջին օրերս, որով երկուքն
ալ փոխադարձաբար յանձն կառ-
նուն օժանդակել միմեանց՝ երբ
գաղթական երկրակալութեանց
եղեն : Ըստ այսմ, Գաղղիոյ կա-
ռավարութիւնը Գերմանիոյ թող
պիտի տայ՝ հիւսիսային ծովու մէջ
նոր նաւահանգիստներ ալ ստա-
նալ, պայմանաւ որ ի փոխարէն
քանի մը երկիր տրուի Գաղղիոյ :

— Բեդրապուրէն լուր եղած
է, թէ Ռուսիոյ զինուորական նա-
խարար զօրագետ Վանօֆօրի հը-
րաժարելով պիտի յաճորդէ Կուր-
դօ զօրապետն :

— Ձարն հրամայեր է կառա-
վարութեան ծախիւք և շքեղ հան-
դիսիւ Սէվասթօփօլ փոխադրել
Թօթլլայէն զօրապետին մարմնն,
ի փոխարէն այն չահատակութեանց
զօր ի գործ դրաւ : Գրեթէ պատե-
րազմին ժամանակ ի պաշտպանու-
թիւն Սէվասթօփօլի ընդդէմ եւ-
րոպական միացեալ զօրութեանց :

— Լիւանանէն եկեղեցական
մը Գաղղիա երթալով՝ հանդիմա-
կութեան ձեռնարկեր է իրեն ինը-
պատ կրթական հաստատու-
թեանց, Սակայն կառավարութիւ-

նը ստուգելով թէ խորհրդայ մ'է-
այդ եկեղեցականն, հրաման հա-
նար է բոլոր երկրին մէջ որ զդու-
չանան և դրամ չառն :

— Գերմանիոյ կառավարու-
թիւնն որոշած է ամբաստանել Պալ-
թիկ ծովուն եղերքն :

— Ռուսիոյ կառավարութիւնը՝
ճովաւմբակիր շողենաւուց չինու-
թեան պէտք եղած նիւթեր տը-
ուեր է Պուլարիոյ իշխանութեան :

— Բուսնիոյ թագաւորն Սեր-
պիոյ թագաւորին այցելեց ամառս
10 ին : Պէլիւրատի բերդէն 101
թնդանօթ արձակեցան, և փո-
ղոցներն յաղթական կամարօք
զարգարեցան :

— Պեւնիոյ մէջ կրկնական ու
ազատական կառուցութեանց պայ-
քարը կը շարունակէ դեռ : Բայց
չկարծուիր, որ կը երկական կռուակ-
ցութեան կազմեալ արգի նախա-
գործութիւնն երկար ժամանակ
գնաուի վարչական գործոց գլու-
խը : Վարժարանները կը բնական
նիւթ օրինաց դէմ 4471 քաղա-
քապետներէ՝ գիւղապետներէ և
քաղաքապետական խորհրդոց ան-
դամներէ ստորագրեալ բողոքա-
գիր մը թագաւորին տրուեր է,
յորմէ յայտ կայ, թէ թագաւորը
կըստիպուի չվաւերացնել յիշեալ
օրէնքն, որ ընդունուեր է Ազգա-
յին ժողովէն, և հետեւաբար նա-
խարարութիւնն կը հրաժարի :

— Ձինաստանի և Գաղղիոյ պա-
տերազմը կը շարունակէ, Ձինաս-
տան թէպէտ քանի մը աւուրց մէջ
մեծ պարտութիւն կրելով փնա-
ուեցաւ, և յայտնի կընէ թէ չպի-
տի կրնայ գիւմակալել Գաղղիոյ,
սակայն կը կարծուի թէ պիտի յա-
մուտի մնայ, և երբ մայրաքաղաքը
գրաւուի՝ պիտի ստիպուի խոնար-
հիլ ի հաշտութիւն, մեծամեծ վը-
նաններով ու առուպանքներով :

— Գիւլիսիոյ (Կովկաս) մէջ հը-
րէից դէմ խռովութիւն ելեր է՝
քրիստոնեայ տղու մը կորստեան
պատճառաւ, որ ազաւ դանուեր
է : Քիչ քննարկէ որ ընդհանուր
կոտորած մը լինի :

— Ձինաստանի զօրաց վրայ
հետեւեալ հետաքրքրական տեղե-
կութիւնները կը տրուին : Մահնա-
ղանդութիւնն ու անկարգութիւնք
բողոքովն տիրած են այս զօրաց

մէջ : Հասարակ զօրքն ու սպայք
ժողովրդեան բնակարաններն ու
նոցա բազմաց կիներն կը դրաւն :
Բազումք բնակատեղին դանուե-
լու տեղ, տուները կը քաշուին ա-
վիտնի համար : Սպայք յաճախ կը
զեղչեն զօրաց թոշակն, որ արդէն
աննշան է. զօրքը պատերազմե-
լու եւանդ չունի բնաւ. դաղղի-
ական նաւ մը երեւելուն պէս՝ ի
փախուտ կաճապարեն. սպայք
չեն կատարեր հրամանատարաց
կողմանէ իրենց տրուած հրաման-
ներն, և զօրքը կողոպտելու փախ-
ցընել միայն գիտեն : Ձինաստանի
մէջ միլիոն ըսուած զօրքն ահա՝
այոպիտի արարածներէ կը բաղկա-
նայ : Ձինաստանի բարձրատիման
զինուորականաց մէկը մօտերս ըն-
նեւելով բանակին այս վիճակն, և
տեսնելով, որ երկրին՝ ավիտնի սի-
րահար և մօտք ու մարմնով ապա-
կանեալ այոպիտի մարդոց ձեռքը
կը գտնուի, հառաւել ու ողբա-
ցեր է :

— Թուրքիոյ զանազան կողմե-
րը Ռուսաց առեւտրական գործա-
կալութիւններ պիտի հաստատուին,
որպէս զի Ռուս վաճառականք
գիւրութիւն ունենան տեղեկանա-
լու թէ ո՞ր քաղաքացի մէջ կրնան
ստրուել իրենց ապրանքները :

— Ձարը բողոք պահեալու բա-
նակին հրամանատարութիւնը վը-
րաւոր մեծ դըքսին յանձնար է,
զօրաց կը թուլեան համար տարած
խնամոցն ու հողածովութեան վո-
խարէն :

— Օտեսայէն հեռադրեալ է առ-
լազերիս Վիեննայի, թէ Միգրա-
զօֆա գիւղաքաղաքին մէջ ժան-
տախտ երեւան ելնելուն պատճա-
ռաւ, գիւղաքաղաքն զինուորա-
կան շրջանակաւ փախուած և այլ
միջոցներ ձեռք առնուած են՝ ար-
տաքին յարաբերութեան արգիլե-
լու համար :

— Կալապի դատարանին և պա-
հակաւորին դիմացը գտնուող հե-
լենական հիւպատոսարանը գողեր
մանկելով 2500 ֆրանք գողցեր են :

— Սիւսի թագաւորն՝ որ տա-
կաւին երիտասարդ հասակին մէջ
է, բաղմակին լինելուն համար առ-
այժմ 263 զաւակ ունի :

— Կը հաւաստեն, թէ մօտերս
պիտի տեսակցին Գերմանիոյ՝ Ռու-
սիոյ և Աւստրիոյ կայսերք, և ներ-

մը վրայ նայող : Մէկ քանի վայրկեան
գիշերի զովութիւնը շնչելէս յետոյ պա-
ստանալը գողցելի, քանիս ևս ծրարս
բարձիս տակ դրի, պառկեցայ, ուրախ
այն մոտեմամբ թէ առաւոտուն Դա-
լիտա մեծապէս պիտի ցնծայ, երբ ի-
մանայ որ ես իւր կնիկայայն, Վիսա-
նիկայն ձերքին եմ :

— Արդարեւ, ըսաւ ազարակապե-
տը, այդպիսի գուարթ մոտեմամբ ի
հարկէ լաւ քուս մը առած լինելու էք :

— Ահա՞ . . . ըսաւ ծերունին կը-
կար եւ սրտատուր հառաչանք մ'ար-
ձակելով, լոնց պահ մը իւր յուզումն
անցնելու համար, և շարունակեց .

Կէս դիշերին, աղմկի մը պատճա-
ռաւ ընդոտտ արթնցայ . ելայ նստայ
անկողնոյս մէջ և ակամբ դրի . աղ-
մուկը պատուհանին կողմէն էր . ա-
պակիին մէկը կոտրած էր և մարդ մը
կայստաւէր վեր ելնել . քուսն գլուխս
և ապշեալ այս անակնկալ դէպքէն՝
կայ սննեկին մէջ տեղ կանգնեցայ ա-
ռանց մտքէս անցընելու փախչել, կամ
օգնութիւն կուգի կամ ինքզինքս պաշտ-
պանել : Այն ատեն պատուհանին փեղ-
կերը բացուեցան, և լսեցի որ պար-
տիկն մէջ մէկ քանի մարդոց ձայն
կայ : Վախէս մահաճակարկն տակը մտայ
ի բնէ վախկոտ չէի, և քսնի մտա-

ծեմ այդ սոսկալի դիշերը, դառնապէս
կը զղջամ այդ վատ ընթացքին համար
Պահուեալ անդէս տեսայ որ մարդ
մը գուրէն պատին կրթնցուցած սան-
դուլքի մը միջոցաւ վեր ելնելով ներս
մտաւ : Գիշերն մութ էր . խորտափ
քայլերով դէպ անկողնուն մօտեցաւ .
կապաւնի որ այս գող կամ մարդասպա-
նին միւս ընկերքն ալ վեր ելնէն,
բայց վերտալն լուսութիւն տիրեց . մար-
դը զգեստներն հանելով պառկեցաւ,
հինգ վայրկեանէն խուկալ սկսաւ : Այն
հասկնալ այս տարօրինակ եղելութեան
ինչ լինելը . քառորդ մը յետոյ վախս
անցած էր . ուղեցի առանց ձայնի եր-
թալ և պանդոկապետին իմացնել .
և ահա դրան ձեղքերէն լոյս մը տե-
սայ, և լսեցի որ դրան զսպանակին
մէջ բանայի մը խօթեցին . պահուեա-
լաց վերտալն :

Սննեկին գուռն զգուշութեամբ
բացին երկու մարդ, և բոկոսն ու ա-
ղտ լապտերով մը իւր երկու ուրուա-
կաններ սեմէն անցնելով եկան կանդ-
նեցան սննեկին մէջ . ամբողջ մարմնու-
վան դողալ սկսայ . շունչս բռնեցի վախ-
նայով որ կը մասնուիմ, վառն գի-
յայնծամ կը կորսուէի :

Դ.
Այդ երկու անձանց մէն՝ Յրիտման

էր, և միւսն իւր որդին, Բէթրօզ .
— Լապտերը մարէ՛ և գետնը դիր,
ըսաւ հայրն իւր որդւոյն, լոյսը նորա
քուսը պիտի խանգարէ, պէտք է որ
զարթնու . մանաւանդ թէ մութն ա-
ւելի աղէկ կուգայ մեր գործին :

— Թո՛ղ արթննայ, ինչ փնա ունի,
յարկեց Բէթրօզ . կուռիս ուժով է . և
մէկի գէմ երկու չէ՛ր . անի, երբեք
հոնի խողովակի մը պէս կը խուկայ .
իւր յոգնութիւնն մեծ օգուտ է մեզ .

— Ինձ նայէ՛, լոյսը մարէ, կըսեմ .
այսպիսի պարագայի մէջ պէտք է խո-
նեմ լինիլ : Եթե խօսեցիք մը մէջ կընայ
օգնութիւն կուգի :

Մինչ երիտասարդն իւր լապտերը
վար կը դնէր, նոր սրուած մեծ դա-
նակի մը շողալ տեսայ Յրիտմանի աջ
ձեռքին մէջ . կրակէ լեղւոյ մը պէս կը
ցոլար մութին մէջ : Երկու մարդն
սպանը, գայլը քայլերով դէպ յանկողին
յառաջացան և վայրկեան մը անշարժ
կեցան : Սիրտս՝ կուրծքս ջանքախելու
չափ ուժով կը բաբախէր և քրտին-
ջը յորդաւառ կիջնէր ձակուէս : Հայր
և որդի ցած ձայնով մէկ քանի խօսք
փոխանակեցին միմեանց հետ, և ան-
կողնին մէջ խորթացող մարդուն ձայ-
նէն խանգարեալ դիշերային այդ լուս-
թեան մէջ սա խօսքերը լսեցի .

— Հայր, քիչ մը յառաջ եկու՛ր .
ձեռքս մաշկաւուն կը դալի . . . քիչ
մ'ալ մօտ եկու՛ր . . . լաւ է . . .

— Քաշէ՛ ձեռքդ, ըսաւ Յրիտման,
չըլլայ որ փնաւորու .
— Մի՛ վախար . . . չուտ ըրէ . . .

Յանկարծ ուժովն հարուած մը սար-
սեց զանկողնին . սրտածովի ճիւղ մը
արձակելով, ննջող հողեկալի ջրա-
ձգութեամբ կը դալարէր . պանդոկա-
պետն անկողնոյն բարձն առնելով ամ-
բապէս իւր գործն երեւին վրայ սեղմեց
զայն . այդ ուժովն սեղման տակ ճիւղ
մահաճակալը . իտեղուկ հառաչներ լսե-
ցի . . . և յետոյ ամեն կողմ լուս-
թիւն տիրեց . ոճիրը գործուած էր .
Պիտի մարէի . բայց ինքզինքին եկայ
այն տաք արեան կաթիլներէն որ ան-
կողնոյն մէջէն քանուկելով ուսոցս վրայ
կը շրթնէր, և չապկէս անցնելով
կուրծքէս վար կը վաղէին . սոսկալի
զաղափար մ'եկաւ միտքս և Դալի-
տայի անուրէ ջրթնաց վրայ մարեցաւ .
ինքզինքս խնդեցած կարծեցի :

Յրիտման և Բէթրօզ զարդեցան
օրհասականին գլուխը բարձով սեղմե-
լէ . և կարծեալ թէ ակամբ դրին . սն-
նեկին մէջ խոր լուսութիւն կար .

— Գործը լնցաւ . երկար չտեսց .
ա՛հ նորա քստին ու ծրարը, ըսաւ
հայրը :

— Ո՞ւր են .
— Բարձին տակը . դրան ձեղքէն
տեսայ որ հոն պահեց :

— Գտայ, ահա՛ .
— Այժմ այս աւարն ապահով տեղ
մը գնելու է . անտուն մէջ փոս մը
փորելը, ըսաւ Յրիտման ցած ձայնով
բակէն անցած ատենիս ալ ձայն հա-
նեց, կըլլայ որ մայրդ կարթննայ .
պէտք է որ նա անտեղեակ դանուի
այս աւարին :

— Անհո՞ղ եղիր, հայր իմ .
Երկու ոճրագործները սննեկին դու-
ռը լաւ մը գողցելով գային .
Երբ ա՛լ նոցա ոտը ձայնն հեռա-
ցաւ, ինքզինքին եկայ և իմ սովորա-
կան վիճակս գտայ . մահաճակալին ներ-
քեւէն ելնելով մարմնոյս վրայ ողորդալ
արիւնը սրեցի . հաղուեցայ չուտով
և փախայ սննեկին այն պատուհանին
որով մօտ անդուլի մը գործուած էր .
պարտեղն իջնելով դայն պատող մա-
ցաղին վրայէն անցայ և առանց ուր
երթալս գիտնալու, դաշտին մէջէն
վաղցի . այն արեւնուշտ տեսարանը
հրաշալի դերաշարժութիւն մը տուած
էր ինձ . այնպէս կը կարծէի որ մէկը
ոճրոյն գործածուած մեծ դանակը ձեռ-
քը բռնած՝ կաւեկս կը վաղէր :

(Մահաճակալ յաճորդով)

